

Ook Indonesië staat open voor institutionele veranderingen

April 2004. Semarang, Java.

In de tropische warmte beweegt een delegatie van de Unie van Waterschappen, V&W en Witteveen en Bos zich door de benedenstad en conferentiezalen. De stad kent een waterprobleem – in de regentijd bij hoogwater stroomt de binnenstad regelmatig onder. Investeren in de infrastructuur zijn nodig, maar potentiële geldschieters als Wereldbank en Asian Development Bank zijn door ervaringen wijs geworden. Een organisatie die kan zorgdragen voor onderhoud en beheer is voorwaarde voor het beschikbaar stellen van middelen.

— Rob Uijterlinde

Een jaar geleden vond in Japan het 3e Wereld Waterforum plaats. De Unie organiseerde toen, met partnerorganisaties, een sessie over organisatie en financiering van lokaal waterbeheer. De sessie werd ondersteund door een boekje Success factors in self financing local water management. Aan de sessie van Japan werd ook deelgenomen door de Directeur Generaal van Kimpraswil (de Indonesische Rijkswaterstaat), dr. Sjarief. Het gepresenteerde concept leek bruikbaar om de decentralisatievoorstellen in de nieuwe waterwet handen en voeten te geven.

Het gevolg was een project om een waterschapsorganisatie op te richten in een proefgebied in Indonesië. Dat proefgebied had zich al aangediend in contacten tussen VW en Kimpraswil. De stad Semarang, aan de noordkust van Java. En financiering werd gevonden in het Programma Partners voor Water, althans voor de eerste verkennende fase. Voor de Unie een mogelijkheid om het in Japan gepresenteerde institutionele model in de praktijk vorm te zien krijgen.

— De verkennende fase is in april 2004 afgerond. Het bestond uit onderzoeken, verkenningen, interviews op technisch, financieel, organisatorisch en juridisch gebied. Alle verkenningen waren uitgevoerd door Indonesische partners Kimpraswil, de stad Semarang (beiden uit eigen middelen) en de Universiteiten van Bandung en Semarang. Het projectmanagement werd uitgevoerd door Witteveen en Bos, vanuit de vestiging in Jakarta. Projectleider namens de Unie van Waterschappen was Sybe Schaap.

— De resultaten worden gepresenteerd in een tweedaags seminar, met inleidingen van hoge kwaliteit en een goede opkomst. In het laaggelegen Banger deelgebied (ruim 600 ha en 100.000 inwoners). Aan alles is gedacht – benodigde technische aanpassingen, draagvlak voor financiering,

methoden voor inwinning van middelen, organisatiemodellen, benodigde participatie van de bevolking, leiderschapsstijlen. Indrukwekkend. Het draagvlak bij de inwoners en industrie is groot. Dat blijkt ook als we het gebied bezoeken. Ongevraagd worden we regelmatig benaderd door inwoners die hun zegje willen doen over de waterhuishoudkundige problemen.

— Kimpraswil adopteert de bottom-up aanpak van Semarang. Het moet een handleiding worden voor decentraal waterbeheer in Indonesië. Later tijdens de missie wordt hiervan blijk gegeven bij een bezoek aan Palembang (Sumatra). Een voorval drukt ons met de neus op de andere culturele context. In de week voor de afronding van het project tekende de burgemeester van Semarang een overeenkomst met een onderneming die een groot infrastructureel werk wilde realiseren en voorfinanciering. Hier botst de participatieve benadering met de klassieke top-down aanpak. De directie van het bedrijf presenteert op ons aandringen haar plannen op het seminar, wat aanleiding is tot verhitte discussies binnen de Indonesische projectteams en later ook weer in Jakarta. Duidelijk is dat een cultuuromslag niet zomaar gerealiseerd wordt. Duidelijk is echter dat ook Indonesiërs al open staan voor institutionele veranderingen.

